

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Житомирський державний педагогічний університет імені
Івана Франка
Наукове студентське товариство філологічного факультету

**Українська національна школа:
витоки та сучасність**
(науково-педагогічний пошук молодих дослідників присвячений
125-річчю дня народження Григорія Вашенка)

Житомир 2003

УДК 378.937.
У-45
ББК 74.20.(4 УКР)

Українська національна школа: витоки та сучасність
(науково-педагогічний пошук молодих дослідників
присвячений 125-річчю дня народження Григорія Ващенка.
Збірник науково-методичних праць (за редакцією доцента
О.С.Березюк З.А. Осадчої). - Житомир:
Житомир, держ пед. ун-т., 2003 - 139 с.

Рецензенти:

- Доктор педагогічних наук, професор Іванченко А.В.
- Кандидат педагогічних наук, доцент Лісовський А.М.

Друкується згідно з рішенням вченої ради Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка (протокол №10 від 26 травня 2003 р.).

ISBN 966-7603-96-2

В збірнику наукових праць представлені матеріали студентської науково-практичної конференції присвяченої 125-річчю від дня народження професора Г.Ващенка, де розглядалися основні напрями дослідження педагогічної спадщини професора Г.Ващенка, їх зв'язок з сучасністю, актуальні проблеми освіти та виховання української національної школи.

Статті підготовлені студентами філологічного факультету, членами дослідницько-пошукових груп, аспірантами. Рекомендується науковцям, студентам.-педагогам шкіл та інших освітніх закладів.

ISBN 966-7603-96-2

Надруковано з оригінал-макета авторів.
Підписано до друку 23.06.2003 р. Формат
60х90/16 Наклад 300. Зам. 178.

Поліграфічний центр ЖДПУ імені Івана
Франка, Житомир, вул. Велика
Бердичівська, 40

Основні питання просвітницької діяльності Г. Ващенка

Основною проблемою всякої педагогічної системи є виховний ідеал як мета виховання. Від того, як розв'язується ця проблема, залежить розв'язання таких проблем, як система освіти й виховання, зміст і методи навчання.

На цій самій основі проф. Григорій Ващенко будує Виховний Ідеал, що відповідає психічним, природним властивостям української людини. Цей ідеал, очевидно, не дається в готовій формі, а мусить супроводитись виховною працею педагога і під впливом виховного середовища. Проф. Григорій Ващенко вказує на ті середники і методи, які належить пристосувати, щоб у результаті виховної праці досягнути ідеальної людини - українця, громадянина, якого життєвою метою буде служба Богові і Україні.

Григорій Ващенко - уродженець Полтавщини, здобував свою нижчу і середню освіту на Полтавщині. В Москві закінчив богословські студії, але на священика не висвячувався, бо був розчарований поведінкою духовних осіб і професорів та студентів, що була далека від християнських норм. Григорій повернувся в Україну і учительював, а при тому заглиблював свої студії з педагогії та психології. Перші літературні спроби Г.Г.Ващенко були схвально сприйняті критикою. Проте в 1911 р. під впливом відомого педагога П.Ф.Лесгафта, він перестає писати художні твори, а присвячує себе педагогії та психології. Працюючи в різних гімназіях в Україні, а також в Грузії, Г.Ващенко набув великого досвіду, котрий повністю використав в часи творення Української Держави в 1917-20 рр., організовуючи учительські курси і школи та провадячи освітню роботу серед населення Полтавщини. Скоро він стає доцентом Українського Полтавського Університету (1918 р.).

В 1927 році Г. Ващенко, працюючи викладачем в педагогічному інституті, стає професором та керівником кафедри педагогії цього інституту. Його наукова праця "Загальні методи навчання" була видана 1928 році і служила підручником для педагогічних інститутів в Україні. Він пише численні наукові статті в журналах "Путь просвещения" ("Шлях освіти") за 1924 - 1928 рр., "Наше слово" і збірках "Записки Полтавського педагогічного інституту". У грудні 1930 р. вчений - педагог мав близько 40 наукових праць, усі написані українською мовою, хоча, окрім неї та російської, він "читав і писав" ще німецькою.

В 1931 році, крім згаданих функцій, професорові Г.Ващенкові доручено ще керувати аспірантською групою в названому інституті. Однак до його роботи пильно приглядалися поліцейні чинники, і Григорій Ващенко був визнаний-буржуазним націоналістом", знятий з

посади. Його наукова праця "Загальні методи навчання" була стягнута з ужитку та знищена. Г. Ващенко рятується виїздом поза межі України і одержує в 1936 році працю в Сталінградському інституті.

Під час другої світової війни, професор Г. Ващенко виїхав з родиною на Захід і опинився в Мюнхені, де очолив кафедру педагогіки в Українському Вільному Університеті, а також став ректором Української Богословської Академії в Мюнхені.

Двадцять два роки життя, проведеного на еміграції в Німеччині, - роки творчої наукової праці Г. Ващенка. Свої глибокі знання з педагогіки він передає своїм учням, які дуже часто успішно закінчують свої студії в чужих університетах, завдячуючи добрій науковій базі, одержаній у професора Г. Ващенка. Він вклав найбільше своєї праці в справу національного виховання української молоді в умовах діаспори його праці "Виховання волі і характеру", "Основи естетичного виховання", "Виховання любові до Батьківщини", "Виховна роль мистецтва" та багато інших. Велике число наукових і публіцистичних статей, що їх професор Г. Ващенко писав до українських журналів не втратили своєї актуальності й досі.

Повернення цієї прецінної спадщини в Україну поповнить важливу педагогічну щілину, яка є у національному вихованні. Потрібно лише, щоб педагоги самі переймалися ідеєю українського національного виховання і зуміли внести цю ідею в серця молодого покоління. Це буде той живий пам'ятник Григорію Ващенку, на який він заслужив своєю відданою і безкорисною працею для України і її світлого майбутнього.

Педагогічні товариства ім. Г. Ващенка, що активно діють по всій Україні, допоможуть цьому. Григорій Григорович Ващенко - видатний педагог - гуманіст, який заслуговує на добру шану та світлу пам'ять.

Література:

1. Гьотц Хіплінг "Мазепенець - Ващенко - творець виховного ідеалу"// Рідна школа № 6 1995р., С.69-74.
2. Г. Ващенко "Виховний ідеал"// "Полтавський вісник", Полтава, 1994р.
3. В. О. Сухомлинський "Серце віддаю дітям"// т. 3 С.48.